

U S N E S E N Í

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci navrhovatele: **Naše Březí**, zastoupené Bohumilem Kubou, bytem Mládežnická 399, Březí, proti odpůrci: **Městský úřad Mikulov**, se sídlem Náměstí 1, Mikulov, za účasti dalších účastníků: 1) Česká strana sociálně demokratická, se sídlem Hybernská 1033/7, Praha 1, jednající volebním zmocněncem P. S., bytem G. Š. 73, B., 2) „Kovářna“, sdružení nezávislých kandidátů, jednající volebním zmocněncem M. K., bytem N. 75, B., 3) „Starostové a nezávislí“, se sídlem Suchá Loz 72, jednající volebním zmocněncem K. P., bytem L. 282, B., 4) Komunistická strana Čech a Moravy, se sídlem Politických vězňů 1531/9, Praha 1, jednající volebním zmocněncem J. P., bytem U š. 400, B., 5) „Pro rozvoj obce“ sdružení nezávislých kandidátů, jednající volebním zmocněncem D. K., bytem H. 564, B., o návrhu na neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Březí konaných ve dnech 10. - 11.10.2014,

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 24.10.2014 podal navrhovatel u zdejšího soudu návrh, v němž požadoval přezkoumat výsledky voleb do Zastupitelstva obce Březí. Podle jeho názoru byly volby negativně ovlivněny „pomlouvačným dopisem“ kandidáta č. 3 politického hnutí Starostové a nezávislí, který byl doručován do domácností dne 9. 10. 2014 od 13:00 hod, tedy 25 hodin před začátkem voleb. Podle navrhovatele tento dopis obsahuje „převážně nepravdivá tvrzení“ a dotčení kandidáti se s ohledem na datum rozesílání dopisu nemohli k těmto tvrzením vyjádřit. Navrhovatel se v návrhu stručně vyjádřil k jednotlivým tvrzením obsaženým v dopisu, který učinil součástí návrhu. Poukázal dále na to, že voliči byli v obci rozdělení na dvě zhruba stejně velké skupiny a dopis tak mohl výsledek voleb ovlivnit.

Navrhovatel rovněž uvedl, že „někteří členové volební komise měli být instruováni, aby se pokusili při sčítání hlasů pomoci svým kandidátům“ a že počet „zveřejněných preferenčních hlasů neodpovídá skutečnosti“.

K výzvě soudu navrhovatel svoje tvrzení týkající se postupu volební komise doložil „čestným prohlášením“ předsedkyně okrskové volební komise v Březí, která uvedla, že má důvodné podezření, že někteří členové volební komise nesprávně spočítali výsledek voleb. Vedle dlouhých přestávek, oprav čtených výsledků a preferenčních hlasů tomu nasvědčuje i to, že pět ze šesti „sčítacích členů“ je spojeno s novým zastupitelstvem obce. Předsedkyně okrskové volební komise výslovně uvedla, že má podezření na úmyslnou manipulaci s výsledky voleb.

Odpůrce se k návrhu nevyjádřil.

Vyjádřily se volební strany č. 2 „KOVÁRNA“, č. 3 „Starostové a nezávislí“ a č. 4 Komunistická strana Čech a Moravy, které ve shodě uvedly, že dopis byl podle jejich názoru distribuován v souladu se zákonem. Nesouhlasí ani s tím, že by kdokoli z jejich volebních stran jakkoli instruoval členy volební komise. Shodně také poukázaly na to, že předsedkyně okrskové volební komise má přes volební stranu č. 5 blízko k navrhovateli.

Volební strana č. 5 ve svém vyjádření uvedla, že se s návrhem ztotožňuje.

Návrh byl podán včas (§ 60 odst. 1 zákona 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů – dále „zákon“).

Za tohoto stavu soud přistoupil k věcnému posouzení návrhu. Rozhodoval přitom bez jednání (§ 90 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále „s.ř.s.“).

Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. za podmínek stanovených zvláštními zákony se může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

Podle § 60 odst. 1 zákona platí, že podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstva obcí Státní volební komisí.

Podle § 60 odst. 2 zákona může návrh na neplatnost hlasování podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování.

Podle § 60 odst. 3 zákona návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

Z obsahu návrhu soudu vyplynulo, že navrhovatel zpochybňuje jednak správnost součtu hlasů a jednak volební kampaň. Byť to tedy navrhovatel výslovně neuvádí, je jeho návrh návrhem na vyslovení neplatnosti voleb.

Soud si vyžádal volební dokumentaci, z níž zjistil, že v obci Březí kandidovalo šest volebních stran. Volební strana č. 1 Česká strana sociálně demokratická získala 581 hlasů,

volební strana č. 2 „Kovářna“ získala 726 hlasů, volební strana č. 3 „Starostové a nezávislí“, získala 3299 hlasů, volební strana č. 4 Komunistická strana Čech a Moravy získala 1293 hlasů, volební strana č. 5 „Pro rozvoj obce“ získala 3580 hlasů a volební strana č. 6 „Naše Březi“ získala 1840 hlasů. Tyto hlasy byly následně přepočteny na 15 mandátů.

Soud nejprve posuzoval, zda je namístě přepočítat výsledek voleb. Vyšel přitom z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, sp. zn. Vol 82/2006, www.nssoud.cz, podle něhož není úkolem soudu automatické přepočítání těsných výsledků voleb. Soud k přepočítání hlasů přistupuje až tehdy, pokud jsou skutečné indicie, že mohlo dojít k chybnému spočítání hlasů.

V daném případě však soud tuto indicii shledal v prohlášení předsedkyně okrskové volební komise, která uvedla, že má podezření na úmyslnou manipulaci s výsledky voleb, k níž mělo při sčítání hlasů docházet. Byť by skutečně byla předsedkyně volební komise navázána na navrhovatele, jedná se o prohlášení osoby, která stojí v čele okrskové volební komise a za její činnost odpovídá. Podle § 40 odst. 6 zákona předseda okrskové volební komise kontroluje správnost sčítání hlasů. Zpochybní-li taková osoba sčítání hlasů s tím, že u ní dodatečně vyvstaly pochybnosti o regulérnosti sčítání hlasů, jedná se podle soudu o indicii natolik silnou, že je namístě volební výsledky přepočítat.

Soud tedy přistoupil k přepočítání výsledků voleb do zastupitelstva. Postupoval při tom podle § 40 zákona.

Podle § 40 odst. 4 zákona po vynětí hlasovacích lístků z úředních obálek okrsková volební komise sečte hlasy pro jednotlivé volební strany a pro jednotlivé kandidáty. Počet hlasů odevzdaných pro volební stranu je dán součtem všech hlasů, které obdrželi její kandidáti podle odstavce 5. Podle tohoto odstavce okrsková volební komise po posouzení hlasovacího lístku (§ 41 zákona) započte platný hlas pro kandidáta takto: a) jsou-li označeni pouze jednotliví kandidáti kterékoliv volební strany, obdrží hlas každý označený kandidát, b) je-li označena pouze volební strana, obdrží hlas každý kandidát této volební strany, nejvýše však tolik kandidátů v pořadí dle hlasovacího lístku, kolik činí počet volených členů zastupitelstva, c) je-li označena volební strana a zároveň jednotliví kandidáti ostatních volebních stran, obdrží nejdříve hlas každý jednotlivě označený kandidát ostatních volebních stran a poté v pořadí dle hlasovacího lístku tolik kandidátů označené volební strany, kolik činí rozdíl počtu volených členů zastupitelstva a počtu jednotlivě označených kandidátů, d) ke kandidátům, kteří se kandidatury vzdali nebo byli odvoláni podle § 24 zákona, a k hlasům pro ně odevzdaným se nepřihlíží.

Soud se v souladu s tvrzením navrhovatele soustředil na to, zda navrhovatel neobdržel více hlasů, než bylo volební komisí sečteno (tedy více než 1840), a dále na to, zda ostatní volební strany naopak nezískaly hlasů méně, než bylo deklarováno volební komisí. Po přepočítání hlasů však soud žádné takové pochybení nezjistil.

Pokud navrhovatel namítal, že počet „zveřejněných preferenčních hlasů neodpovídá skutečnosti“, nijak tuto obecnou námitku nekonkretizoval a ani nedoložil, přestože byl k tomu soudem vyzván. Takto obecně formulovaná námitka, aniž by bylo uvedeno, u kterých kandidátů neodpovídá součet hlasů a z čeho to navrhovatel dovozuje, není způsobilá soudního přezkumu. Základním východiskem přezkumu voleb orgánem moci soudní je totiž presumpce správnosti okrskovou volební komisí zjištěného volebního výsledku. Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního

procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak. Platí přitom vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, č. 17/2005 Sb. ÚS). Funkce soudu v rámci soudního přezkumu voleb tak nemůže být vykládána tak široce, že by v konečném důsledku měla nahrazovat či doplňovat činnost volebních orgánů na základě pouhé spekulativně formulované námitky.

Navrhovatel dále namítal, že volby byly negativně ovlivněny „pomlouvačným dopisem“, který byl doručován do domácností dne 9. 10. 2014 od 13:00 hod, tedy 25 hodin před začátkem voleb. Podle navrhovatele tento dopis obsahuje „převážně nepravdivá tvrzení“ a dotčení kandidáti se s ohledem na datum rozesílání dopisu nemohli k těmto tvrzením vyjádřit.

Volební kampaň je v případě voleb do zastupitelstev obcí upravena v § 30 zákona. Podle odst. 1 tohoto ustanovení pro volební kampaň starosta může vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, a to nejméně 10 dnů přede dnem voleb. Možnost jejího využívání musí odpovídat zásadě rovnosti kandidujících volebních stran. Podle odst. 2 v době počínající třetím dnem přede dnem voleb a končící ukončením hlasování nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány výsledky předvolebních a volebních průzkumů. Odst. 3 pak zakazuje ve dny voleb volební agitaci a propagaci pro volební strany i nezávislé kandidáty v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí.

Z uvedeného plyne, že zákon zakazuje volební agitaci toliko v době voleb v určitém místě (v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí). Doručení dopisu způsobem, jaký uvádí navrhovatel, tak není v rozporu se zákonem. Dopis byl totiž doručován do domovních schránek voličů (není tvrzeno, že by byl distribuován v bezprostředním okolí volebních místností), navíc být doručován 9. 10. 2014 od 13:00 hod, tedy den před konáním voleb a nikoli ve dnech voleb.

Pokud jde o obsah tohoto dopisu, tak v něm se kandidát J. P. (č. 1 na kandidátce volební strany č. 3) negativně vyjadřuje k „vládnoucí garnituře v obci“, k osobě a činnosti kandidáta č. 1 volební strany č. 5 a k některým dalším tehdejšími zastupitelům a jejich činnostem v rámci obce. Takový dopis však soud považuje za standardní negativní volební kampaň, která je v rámci volebního boje o hlasy voličů zásadně přípustná. Jak již totiž uvedl Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. Vol 7/2008 (2194/2011 Sb. NSS), volební kampaň nepředstavuje nic jiného než určitou specifickou formu reklamy, tj. sebe prezentace, příp. kritiky programu či osob spojených s politickými konkurenty (tzv. pozitivní a negativní kampaň). Provádění volební kampaně je přitom chráněno ústavně zaručenými základními právy, zakotvenými zejména v čl. 17 Listiny základních práv a svobod (svoboda projevu, právo na informace).

K otázce negativní volební kampaně se pak přímo vyslovil Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (č. 17/2005 Sb. ÚS), kde uvedl: „*Pokud jde o obsah volební kampaně, je si Ústavní soud vědom, že v jejím průběhu jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky programu politických stran a kandidátů obecně, tak i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat volenou veřejnou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci*

a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci. Pokud volební zákon hovoří o požadavku čestného a poctivého vedení volební kampaně, má tím na mysli to, co se dříve označovalo jako čistota voleb (srov. § 56 odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb., kterým vydává se řád volení v obcích republiky Československé). Nelze však tyto pojmy vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným než bojem o hlasy voličů. Jeho negativní projevy lze regulovat, nelze je však zákonem vyloučit.

Ústavní soud v této souvislosti považuje za instruktivní uvést nálezní Volebního soudu z 23. 4. 1926 (Sbírka zásadních rozhodnutí a usnesení volebního soudu. IV. díl, Praha 1928, č. 183, s. 58), ve kterém tento soud v podobné souvislosti uvedl, že požadovaným „vážným porušením svobody a čistoty voleb je ovšem i nepřipustná agitace, která se zvrhá v terror, jímž činí se fyzický a psychický nátlak na volné rozhodnutí voličů tou měrou, že ani tajnost volby není s to, aby svobodné rozhodnutí voličovo zabezpečila. Nepřestoupila-li však agitace těchto hranic, nelze v ní ...spatřovati porušení svobody a čistoty voleb, byť i vycházela od osob úředních.“.

Právě popsaná rozhodnutí se sice nevztahují na volby do obecních zastupitelstev, názory v nich zaujaté jsou však podle zdejšího soudu aplikovatelné i na ně, a to tím spíše, pokud zákon o volbách do obecních zastupitelstev příslušné ustanovení o čestném a poctivém vedení volební kampaně neobsahuje. Ačkoli je předmětný dopis ostrou kritikou činností tehdejších představitelů obce, nejedná se o volební kampaň, která by se vymykala běžným negativním volebním kampaním v tom smyslu, jak uvádí Ústavní soud, a byla tak nezákonná a nepřipustná. Zejména na kritice činností stávajících představitelů obce je totiž politický program „nových“ uskupení a kandidátů zpravidla postaven. Pokud pak tito kandidáti použijí ostrou negativní kampaň jako v právě posuzované věci, nejedná se o postup zákonem (o volbách do zastupitelstev obcí) zakázaný a nemůže tedy být důvodem pro vyslovení neplatnosti voleb.

Jak již uvedl Ústavní soud, na negativní volební kampaň nelze aplikovat pojmy „čestné a poctivé“ ve smyslu soukromého práva a obecné morálky. Jinak řečeno: to, co by bylo z hlediska obecné morálky či soukromého práva nepřipustné, je pohledem volebního práva dovoleno. Vzhledem k tomu se zdejší soud blíže nezabýval obsahem předmětného dopisu (tj. pravdivostí tam uvedených tvrzení), neboť k tomu jsou určeny odlišné instituty než návrh na vyslovení neplatnosti voleb (ať už se jedná o občanskoprávní ochranu osobnostních práv nebo dokonce instituty v rovině trestněprávní). Podstatným v dané věci je, že se předmětný dopis nevymyká standardní negativní volební kampani, která zákonem zakázána není.

Soud tedy dospěl k závěru, že podaný návrh není důvodný, a proto jej zamítl.

Pokud jde o náklady řízení, nemá na jejich náhradu žádný z účastníků řízení právo (§ 93 odst. 4 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s.ř.s.).

V Brně dne 12. listopadu 2014

Za správnost vyhotovení:
Romana Lipovská

David Raus, v.r.
předseda senátu